

Policejní prezident
genmjr. Mgr. Jan Švejdar
Policejní prezidium České republiky
Strojnická 935/27
170 89 Praha 7-Holešovice

Praha 8. 1. 2021

Věc: Nová právní úprava činnosti soudních tlumočnicků a soudních překladatelů

Vážený pane policejní prezidente,

dovolte, abychom Vás jménem Komory soudních tlumočnicků, z. s. a jménem pracovní skupiny soudních tlumočnicků pro legislativu, sdružující všechny relevantní tlumočnické profesní organizace, oslovili v souvislosti s novou právní úpravou **činnosti soudních tlumočnicků a soudních překladatelů** (dále též jen „T/P“) účinnou **od 1. 1. 2021** (zákon č. 354/2019 Sb., o soudních tlumočnicích a soudních překladatelích ve znění zákona č. 166/2020 Sb., dále též jen „Zákon“, a prováděcí a úhradové vyhlášky).

Pozorujeme řadu nedostatků, vad a nedorozumění, které bychom rádi řešili pokud možno co nejdříve. Pro přehlednost je uvádíme v samostatných bodech.

1. Pochybnosti o platnosti písemných překladatelských úkonů prováděných od 1. 1. 2021 z důvodu vadné pečeti.

Ministerstvo spravedlnosti (dále též jen „MSP“) nevydalo potvrzení opravňující k objednání a výrobě nových T/P pečeti odpovídajících nové legislativě. T/P mohou překlady opatřit pouze tlumočnickou pečeti starou, která nesplňuje nové požadavky. MSP na tlumočnickém portálu <https://tlumocnici.justice.cz> informovalo, že překladatelské úkony je možné opatřovat otiskem dosud užívané tlumočnické pečeti a tlumočnickům nebude vyměřena pokuta dle zásady „nemožné nezavazuje“. Bohužel však neexistuje jednoznačná shoda na tom, zda úkon samotný je platný. Pokládáme za nutné Vás o této skutečnosti informovat.

2. Požadavek policejních orgánů na otisk pečeti u tlumočnických úkonů v rozporu s novou legislativou.

Nová legislativa ukládá T/P povinnost opatřit pečeti pouze písemný překladatelský úkon a tlumočnický úkon v písemné podobě („tlumočnickým úkonem v písemné podobě“ je přepis a překlad záznamu odposlechu, nikoli protokol či záznam z jednání, které bylo tlumočeno). Pokud T/P použije pečeť jinde, dopouští se přestupku podle § 37 odst. 1 písm. k) Zákona ve znění „*Tlumočnick se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 27 odst. 4 neoprávněně opatří tlumočnickou pečeti listinu, která není tlumočnickým úkonem.*“ Za tento přestupek lze uložit podle § 37 odst. 3 písm. b) Zákona pokutu do 200.000,- Kč.

Přesto v prvních dnech po nabytí účinnosti nového zákona a prováděcí vyhlášky jsou ze strany policejních orgánů od T/P pečeti u tlumočnických úkonů požadovány.

Uvědomujeme si, že razítkování protokolů, záznamů a dalších listin u některých úkonů je letitou praxí a součástí metodiky. Popsaný problém se netýká jen složek PČR, ale i matričních úřadů. Byli jsme informováni, že Odbor správních agend MVČR vstoupil v jednání s Odborem insolvenčním a znalců Ministerstva spravedlnosti, s nímž vede o otázce pečeti na listinách u tlumočnických úkonů jednání.

3. **Nepřiznávání náležité odměny a ustanovení tlumočnicků ad hoc**

Nová legislativa si primárně klade za cíl vytvářet tlak na zkvalitňování výkonu činnosti T/P, řádově zvyšuje sankce a klade na T/P celou řadu nových a velice nákladných povinností. V návaznosti na tuto skutečnost byla při schvalování nové úpravy snaha o výrazné zvýšení odměn, které nebyly valorizovány od roku 2003. Ministerstvo spravedlnosti v návrhu úhradové vyhlášky přiznalo svůj letitý dluh vůči T/P a při vědomí nákladnosti a náročnosti tlumočnické činnosti navrhlo zvýšení sazby odměny u tlumočení na 650,- Kč za hodinu tlumočení. Tento návrh bohužel letos neumožnily dopady koronakrizy na státní rozpočet. T/P však byli ujištěni, že bude zohledněna inflace, k níž od roku 2003 došlo a bude kompenzován faktický propad hodnoty jejich výdělků. Nová úhradová vyhláška v konečném důsledku přichází s rozpětím odměn 300,- až 450,- Kč, které se nám jeví jako nedostatečné a nevyrovnává dopady inflace.

Aktuálně jsme velice roztrpčeni postupem policejních orgánů, které od 1. 1. 2021 povolují T/P účtovat výhradně odměnu v nejnižší výši 300,- Kč.

Takový postup policejních orgánů pokládáme za protizákonný, neboť je v rozporu s § 29 odst. 3 Zákona: „Určenou odměnu lze zvýšit, je-li tlumočnický úkon mimořádně obtížný, nebo je-li nutné urychlené provedení tlumočnického úkonu. Určená odměna se může přiměřeně krátit, jestliže úkon nebyl proveden v souladu s požadavky uvedenými ve vyhlášce nebo ve stanovené lhůtě“, jakož i s § 2, odst. 1 vyhlášky č. 507/2020 Sb., o odměně a náhradách soudního tlumočnicka a soudního překladatele: „Tlumočnickovi náleží za tlumočnický úkon za každou hodinu při tlumočení z cizího jazyka do českého jazyka nebo naopak odměna ve výši 300,- až 450,- Kč a při tlumočení z cizího jazyka do cizího jazyka odměna ve výši 350,- až 450,- Kč“, respektive s § 8 téže vyhlášky: „Při určování výše odměny v rámci rozmezí sazby se hodnotí náročnost tlumočnického nebo překladatelského úkonu a míra odborných znalostí, které bylo třeba k jeho provedení vynaložit. Přitom se hodnotí zejména povaha a rozsah úkonu a stupeň odborné kvalifikace potřebné k provedení úkonu.“

Je vyloučeno, aby úkony, které byly až dosud podle původní vyhlášky prováděné s *ohledem na náročnost tlumočnického nebo překladatelského úkonu a míru odborných znalostí, které bylo třeba k jeho provedení vynaložit* za 250,- až 350,- Kč, tedy v horním rozmezí dřívější sazby odměny, byly od 1. 1. 2021 bezdůvodně překvalifikovány jako úkony nejsnadnější a nevyžadující žádné zvláštní úsilí, odbornou kvalifikaci a odborné znalosti, a byly odměňovány nejnižší možnou sazbou odměny ve výši 300,- Kč. Proti takovému postupu se musíme důrazně ohradit.

Zmíněná praxe má i jiné dopady. Někteří z pracovníků Policie ČR si stěžují na špatnou kvalitu a nespolehlivost některých tlumočnicků. My jsme si různých problémů týkajících se tlumočení dobře vědomi. Vznikají na straně některých tlumočnicků, stejně tak jako některých policistů. Avšak je zde patrná určitá tendence na některých odděleních stále si z tlumočnicků vybírat spíše podle ceny než podle kvality tlumočnicka. Dlouhá léta upozorňujeme na nedostatečné záruky kvality soudního tlumočení v ČR, které jsou dány zejména nedostatečným kontinuálním vzděláváním a také ověřováním tohoto vzdělávání v minulosti. Proto se může stát, že bude-li si Policie ČR vybírat tlumočnický, kteří jsou ochotni tlumočit pouze za nejnižší cenu, vzniknou rizika velmi nekvalitního provedení tlumočnického či překladatelského úkonu, který může ohrozit jak efektivní průběh vyšetřování tak i postavení některých zúčastněných osob.

V neposlední řadě chceme upozornit, že v souladu s § 26 odst. 1 Zákona sice může orgán veřejné moci ustanovit k provedení tlumočnického úkonu i jinou osobu, která není zapsána do seznamu tlumočnicků a překladatelů pro daný jazyk (tzv. ad hoc tlumočnick/překladatel), avšak výhradně výjimečně a v zákonem definovaných případech. Bohužel musíme konstatovat, že v některých situacích a některých úsecích dochází k systematickému porušování tohoto zákonného postupu.

Uvědomujeme si, že období přechodu na novou právní úpravu často provází počáteční těžkosti. Jelikož jsme s Ministerstvem spravedlnosti při přípravě vyhlášek spolupracovali a nadále intenzivně komunikujeme s jeho nově vzniklým Oddělením znalců a tlumočnicků v rámci Odboru insolvenčního a soudních znalců, jsme připraveni jednat i se zástupci Policie ČR, vyslechnout si vaše představy a postoje a vést věcná a konstruktivní jednání, abychom dosáhli všestranně uspokojivého stavu a zajistili především hladké a bezproblémové poskytování tlumočnických a překladatelských služeb policejním orgánům.

Děkujeme Vám za čas, který věnujete prostudování této problematiky, a žádáme Vás, aby s obsahem tohoto dopisu byly seznámeny příslušné policejní útvary a oddělení.

S pozdravem

Mgr. Edita Jiráková, Ph.D.

Pracovní skupina soudních tlumočnicků pro legislativu

sdrružující tyto organizace:

Asociace konferenčních tlumočnicků, z.s., Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, z.s., Iniciativa Za lepší zákon o soudních tlumočnících, Jednota tlumočnicků a překladatelů, z.s., Komora soudních tlumočnicků ČR, z.s., Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, z.s., Ústav jazyků a komunikace neslyšících FFUK

Mgr. Michal Chuchút, LL.M.

Komora soudních tlumočnicků, z. s.

NA VĚDOMÍ:

Ministr vnitra ČR

Krajská ředitelství PČR

Kancelář veřejného ochránce práv